ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 15. októbra 2009 *

Vo veci C-101/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Cour de cassation (Luxembursko) z 21. februára 2008 a doručený Súdnemu dvoru 5. marca 2008, ktorý súvisí s konaním:

Audiolux SA a i.

proti

Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) a i.,

Bertelsmann AG a i.,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu predsedu štvrtej komory, sudcovia R. Silva de Lapuerta, G. Arestis, J. Malenovský a T. von Danwitz (spravodajca),

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: N. Nančev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. apríla 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Audiolux SA a i., v zastúpení: A. Elvinger a M. Elvinger, advokáti,

— Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) a i., v zastúpení: J. Loesch, G. Loesch a P. Van Ommeslaghe, advokáti,

— Bertelsmann AG a i., v zastúpení: G. Harles a P.-E. Partsch, advokáti,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a J.-C. Gracia, splnomocnení zástupcovia,

— Írsko, v zastúpení: D. O'Hagan, solicitor, za právnej pomoci D. Barniville, SC, a A. O'Neill, BL,

— poľská vláda, v zastúpení: M. Dowgielewicz, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: G. Braun a O. Beynet, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 30. júna 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka otázky, či v práve Spoločenstva existuje všeobecná zásada rovnosti akcionárov, na základe ktorej sú menšinoví akcionári chránení tým, že väčšinový akcionár, ktorý vykonáva alebo získa kontrolu v spoločnosti, je povinný ponúknuť menšinovým akcionárom odkúpenie ich akcií za rovnakých podmienok, ako sú podmienky stanovené na nadobudnutie obchodného

podielu v tejto spoločnosti, ktorým väčšinový akcionár získal alebo posilnil kontrolu v spoločnosti, prípadne aj časových účinkov tejto zásady.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi menšinovými akcionármi spoločnosti RTL Group (ďalej len „RTL“) a spoločnosťami Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) (ďalej len „GBL“) a Bertelsmann AG (ďalej len „Bertelsmann“), ako aj RTL, ktorého predmetom boli dohody uzatvorené medzi spoločnosťami GBL a Bertelsmann.

Právny rámec

3 Podľa piateho odôvodnenia druhej smernice Rady 77/91/EHS z 13. decembra 1976 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 Zmluvy, pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností, udržiavanie a zmenu ich základného imania, s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto opatrení (Ú. v. ES L 26, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 8):

„… so zreteľom na ciele uvedené v článku 54 ods. 3 písm. g) [je] nutné, aby právne predpisy členských štátov pri zvyšovaní alebo znižovaní základného imania zabezpečovali dodržovanie zásad rovnakého zaobchádzania s akcionármi, ktorí sú v rovnakom postavení, a ochrany veriteľov, ktorých pohľadávky vznikli pred rozhodnutím o znížení základného imania, a zosúladili vykonávanie týchto zásad.“

4 Článok 20 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty môžu vylúčiť uplatnenie článku 19 [viazať nadobudnutie vlastných akcií spoločnosťou na určité podmienky] na

…

d) akcie nadobudnuté na základe právnej povinnosti alebo v dôsledku súdneho rozhodnutia na ochranu menšinových akcionárov napríklad v prípade zlúčenia, zmeny predmetu alebo právnej formy spoločnosti, prenesenia sídla spoločnosti do zahraničia alebo zavedenia obmedzení na prevod akcií;

…

f) akcie nadobudnuté na odškodnenie menšinových akcionárov pridružených spoločností;

…“

5 Článok 42 smernice 77/91 stanovuje:

„Na účely uplatňovania tejto smernice zabezpečia právne predpisy členských štátov rovnaké zaobchádzanie všetkým akcionárom v rovnakom postavení.“

6 Podľa bodu 6 odporúčania Komisie 77/534/EHS z 25. júla 1977, ktorým sa stanovuje Európsky etický kódex týkajúci sa transakcií s prevoditeľnými cennými papiermi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v ES L 212, s. 37):

„… Komisia po vypočutí dotknutých kruhov mohla napokon konštatovať, že v týchto kruhoch panuje široká zhoda, pokiaľ ide o zásady kódexu.“ [*neoficiálny preklad*]

7 Bod 11 písm. c) tohto odporúčania stanovuje:

„Tretia všeobecná zásada sa týka rovnosti zaobchádzania s akcionármi.

Komisia napriek určitej kritike považovala za nevyhnutné zachovať zásadu rovnosti zaobchádzania a jej uplatňovanie znázornila prostredníctvom dvoch doplňujúcich zásad, pričom dôraz kládla na konkrétnu povinnosť zverejnenia.

Sedemnáste doplňujúce ustanovenie spomína rovnosť zaobchádzania s ostatnými akcionármi pri prevode podielu zabezpečujúceho kontrolu v spoločnosti, súčasne však pripúšťa, že akcionárov je možné chrániť iným spôsobom, ktorý by zohľadňoval skutočnosť, že v Nemecku sú práva väčšinových akcionárov zákonom obmedzené.

…“ [*neoficiálny preklad*]

8 Prvá a tretia všeobecná zásada Európskeho etického kódexu (ďalej len „etický kódex“), ktorý tvorí prílohu tohto odporúčania, stanovujú:

„1. Cieľ tohto kódexu a všeobecné zásady musia byť rešpektované aj v prípade, ak nie sú výslovne zahrnuté v doplňujúcom ustanovení.

Akákoľvek transakcia na trhoch s cennými papiermi musí byť v súlade nielen s obsahom, ale aj s cieľom platných zákonných alebo iných právnych predpisov v každom štáte, ako aj so zásadami riadneho úradného postupu uplatňovanými na týchto trhoch alebo odporúčanými týmto kódexom.

…

3. Všetkým majiteľom cenných papierov rovnakého druhu, ktoré boli vydané jednou a tou istou spoločnosťou, musí byť zaručená rovnosť zaobchádzania; právo každého akcionára na rovnaké zaobchádzanie je potrebné zohľadniť predovšetkým pri

akomkoľvek úkone, ktorým priamo alebo nepriamo dochádza k prevodu obchodného podielu, ktorý umožňuje *de jure* alebo *de facto* prevzatie kontroly v spoločnosti, ktorej cenné papiere sú obchodované na trhu.“ [*neoficiálny preklad*]

9 Sedemnáste doplňujúce ustanovenie etického kódexu stanovuje:

„Žiadna transakcia, ktorá vedie k prevodu podielu zabezpečujúceho kontrolu v spoločnosti v zmysle tretej všeobecnej zásady, nesmie byť uskutočnená tajne, bez informovania ostatných akcionárov a orgánov dohľadu nad trhom.

Je žiaduce, aby všetkým akcionárom spoločnosti, ktorej kontrola bola uskutočnená, bola ponúknutá možnosť previesť cenné papiere za rovnakých podmienok, okrem prípadu, že podliehajú ochrane, ktorú možno považovať za rovnocennú.“ [*neoficiálny preklad*]

10 Podľa článku 4 ods. 2 smernice Rady 79/279/EHS z 5. marca 1979 o koordinácii podmienok prijatia cenných papierov na kótovanie na burze cenných papierov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 66, s. 21) musia emitenti cenných papierov prijatých na kótovanie splniť povinnosti uvedené v zozname C prílohy tejto smernice.

11 Uvedená smernica totiž vo svojej prílohe obsahuje zoznam C, ktorý sa týka „povinnosti spoločností, ktorých akcie boli prijaté na kótovanie na burze cenných papierov“. V bode 2 písm. a) tohto zoznamu C sa uvádza, že „spoločnosť musí zaručiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými akcionármi, ktorí sú v rovnakom postavení“.

12 Toto ustanovenie bolo prebraté do článku 65 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/34/ES z 28. mája 2001 o prijímaní cenných papierov na kótovanie na burze cenných papierov a o informáciách, ktoré sa o týchto cenných papieroch musia zverejňovať (Ú. v. ES L 184, s. 1; Mim. vyd. 06/004, s. 24), ktorou bola podľa jej článku 111 ods. 1 zrušená smernica 79/279.

13 Článok 65 smernice 2001/34 bol však podľa článku 32 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES z 15. decembra 2004 o harmonizácii požiadaviek na transparentnosť v súvislosti s informáciami o emitentoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/34/ES (Ú. v. EÚ L 390, s. 38), zrušený s účinnosťou od 20. januára 2007. Článok 17 smernice 2004/109, nazvaný „Informačné požiadavky na emitentov, ktorých akcie sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu“, v odseku 1 stanovuje:

„Emitent akcií prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu zabezpečí rovnaké zaobchádzanie so všetkými držiteľmi akcií, ktorí sú v rovnakom postavení.“

14 Podľa odôvodnení č. 8 a 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/25/ES z 21. apríla 2004 o ponukách na prevzatie (Ú. v. EÚ L 142, s. 12; Mim. vyd. 17/002, s. 20):

„8. V súlade so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva a najmä s právom na spravodlivé vypočutie by za primeraných okolností malo byť možné preskúmať rozhodnutia orgánu dohľadu nezávislým súdnym orgánom....

…

10. Povinnosť vykonať ponuku všetkým majiteľom cenných papierov by sa nemala uplatňovať na tých, ktorí majú kontrolný podiel v čase nadobudnutia účinnosti vnútroštátnych právnych predpisov transponujúcich túto smernicu.“

15 Podľa článku 1 ods. 1 uvedenej smernice sa táto smernica uplatní na verejné ponuky týkajúce sa cenných papierov spoločností, ktoré sa spravujú právom členského štátu, ak boli ich cenné papiere prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu.

16 Článok 3 tejto smernice s názvom „Všeobecné zásady“ v odseku 1 písm. a) a odseku 2 písm. a) stanovuje:

„1. Na účely vykonávania tejto smernice, členské štáty zabezpečia, aby sa dodržiavali nasledovné zásady:

a) všetkým majiteľom cenných papierov cieľovej spoločnosti tej istej triedy sa musí poskytovať rovnocenné zaobchádzanie; naviac, ak osoba nadobudne kontrolu v spoločnosti, musia byť chránení ostatní majitelia cenných papierov;

…

2. S cieľom zabezpečiť súlad so zásadami stanovenými v odseku 1 členské štáty:

a) zabezpečia, aby sa dodržiavali minimálne požiadavky stanovené v tejto smernici…“

17 Článok 5 smernice 2004/25 s názvom „Ochrana menšinových akcionárov, povinná ponuka a primeraná cena“ v odsekoch 1 a 4 stanovuje:

„1. Ak fyzická alebo právnická osoba v dôsledku svojho nadobudnutia alebo nadobudnutia osôb konajúcich v zhode s ňou, drží cenné papiere spoločnosti podľa článku 1 ods. 1, ktoré jej pripočítané k jej akýmkoľvek existujúcim držbám takýchto cenných papierov a držbám takýchto cenných papierov osôb konajúcich v zhode s ňou priamo alebo nepriamo poskytujú stanovené percento hlasovacích práv v tejto spoločnosti, ktoré má za následok jej kontrolu tejto spoločnosti, členské štáty zabezpečia, aby sa od takejto osoby požadovalo vykonanie ponuky ako prostriedok ochrany menšinových akcionárov tejto spoločnosti. Takáto ponuka je adresovaná čo najskôr majiteľom týchto cenných papierov pre všetky ich držby za primeranú cenu v zmysle odseku 4.

…

4. Najvyššia cena zaplatená za tie isté cenné papiere navrhovateľom alebo osobami konajúcimi v zhode s ním počas určitého obdobia, ktoré určia členské štáty, a to aspoň šesť mesiacov a nie viac ako 12 pred ponukou uvedenou v odseku 1, sa považuje za primeranú cenu....“

18 Článok 16 tejto smernice, nazvaný „Právo na odkúpenie“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa po ponuke vykonanej všetkým majiteľom cenných papierov cieľovej spoločnosti pre všetky ich cenné papiere uplatnili odseky 2 a 3.

2. Členské štáty zabezpečia, aby majiteľ zostávajúcich cenných papierov bol schopný vyžadovať od navrhovateľa odkúpenie jeho cenných papierov za primeranú cenu za okolností, ako je ustanovené v článku 15 ods. 2.

3. Článok 15 ods. 3 sa uplatní primerane.“

19 Článok 15 ods. 2 uvedenej smernice, na ktorý odkazuje tento článok 16 ods. 2, stanovuje požadovaný podiel na 90 % základného imania, s ktorým sú spojené hlasovacie práva. Ten istý článok 15 v odseku 5, na ktorý odkazuje článok 16 ods. 3 smernice 2004/25, stanovuje, že členské štáty dbajú na to, aby sa zaručila primeraná cena.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

20 Spoločnosť Audiolux SA a ďalší žalobcovia vo veci samej (ďalej len spoločne „Audiolux“) sú menšinovými akcionármi spoločnosti RTL, ktorej akcie sa obchodujú na regulovaných burzových trhoch v Luxemburgu, Bruseli a Londýne.

21 Ako vyplýva zo spisu, pred udalosťami, ktoré boli dôvodom na začatie sporu vo veci samej, spoločnosť GBL vlastnila 30 % akcií spoločnosti RTL. Spoločnosť Bertelsmann vlastnila 80 %-ný podiel v Bertelsmann Westdeutsche TV GmbH, pričom zvyšných 20 % bolo majetkom spoločnosti Westdeutsche Allgemeine Zeitungsverlagsgesellschaft E. Brost & J. Funke GmbH & Co. Bertelsmann Westdeutsche TV GmbH, ktorá vlastnila 37 % akcií RTL, britská skupina Pearson Television vlastnila 22 % a zvyšných 11 % akcií RTL vlastnili drobní akcionári, medzi nimi aj Audiolux.

22 Viacerými transakciami v prvej polovici roka 2001 spoločnosť GBL previedla svoj 30 %-ný podiel na majetku RTL spoločnosti Bertelsmann výmenou za 25 %-ný podiel na majetku Bertelsmann.

23 Následne v decembri 2001 spoločnosť Bertelsmann nadobudla podiel spoločnosti Pearson Television a RTL požiadala o „delisting“ svojich akcií obchodovaných na Londýnskej burze, ktorý nadobudol účinnosť 31. decembra 2002.

24 O prevode podielu GBL na spoločnosť Bertelsmann rozhodol tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Okresný súd v Luxemburgu) rozsudkom z 8. júla 2003, ktorým zamietol žaloby podané Audioluxom s odôvodnením, že tieto žaloby sa neopierajú o nijakú normu alebo právnu zásadu uznanú luxemburským právom. Tieto žaloby sa týkali najmä platnosti transakcií, ktoré viedli k prevodu tohto podielu, a náhrady škody spôsobenej nesplnením povinnosti predložiť ponuku žalobcom na výmenu ich akcií v spoločnosti RTL za akcie spoločnosti Bertelsmann za rovnakých podmienok, aké boli schválené pre spoločnosť GBL.

25 Podľa tohto rozsudku platné luxemburské právo obchodných spoločností neupravuje pre prípad, že väčšinový akcionár prevedie svoje akcie na iného väčšinového akcionára, právo menšinových akcionárov previesť svoje akcie za rovnakých podmienok. Rovnako luxemburské burzové právo nemôže slúžiť ako právny základ na skúmanie návrhov. V uvedenom rozsudku sa najmä konštatuje, že žiadnym ustanovením luxemburského práva nebolo vykonané odporúčanie 77/534.

26 O „delistingu“ akcií RTL z burzy cenných papierov v Londýne rozhodol tribunal d'arrondissement de Luxembourg rozsudkom z 30. marca 2004 tak, že zamietol žaloby Audioluxu týkajúce sa najmä povinnosti zvýšiť verejnú ponuku akcií RTL a nesťahovať tieto akcie z Londýnskej burzy.

27 Cour d'appel (Odvolací súd, Luxemburg) po spojení obidvoch vecí na spoločné konanie potvrdil tieto rozsudky, a pokiaľ ide o rozsudok z 8. júla 2003, uviedol, že spor sa týka existencie všeobecnej zásady, podľa ktorej menšinoví akcionári luxemburskej obchodnej spoločnosti prijatej na kótovanie na burze cenných papierov sa môžu domáhať práva na rovnaké zaobchádzanie zo strany väčšinových akcionárov v prípade prevodu veľkého podielu v tejto spoločnosti. V tejto súvislosti sa cour d'appel domnieva, že všeobecná zásada rovnosti zaobchádzania s akcionármi nemôže byť chápaná ako pozitívne právo a nemôže slúžiť ako právny základ tvrdení odvolateľov.

28 Kasačný opravný prostriedok, ktorý podala Audiolux, smeruje výlučne proti častiam uvedeného rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok z 8. júla 2003. Audiolux sa v ňom odvoláva na porušenie všeobecnej zásady rovnosti zaobchádzania s akcionármi a žiada, aby jej bolo priznané rovnaké zaobchádzanie, akému podliehala spoločnosť GBL v čase prevodu jej obchodného podielu v RTL na spoločnosť Bertelsmann, spojeného s prémiou za nadobudnutie kontroly.

29 Za týchto okolností Cour de cassation rozhodol prerušiť konanie a Súdnemu dvoru položil tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú odkazy na rovnosť zaobchádzania s akcionármi, konkrétne na ochranu menšinových akcionárov, uvedené

a) v článkoch 20 a 42 druhej smernice 77/91 ‚o spoločnostiach'…,

b) v ‚tretej všeobecnej zásade' a v ‚sedemnástom doplňujúcom ustanovení' odporúčania [77/534],

c) v bode 2 písm. a) zoznamu C prílohy smernice 79/279…, prebratého do smernice [2001/34],

d) v článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2004/25… v spojení s odôvodnením č. 8 tejto smernice,

základ vo všeobecnej zásade práva Spoločenstva?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, má sa táto všeobecná zásada práva Spoločenstva uplatňovať len vo vzťahoch medzi spoločnosťou a jej akcionármi, alebo naopak, aj vo vzťahoch medzi väčšinovými akcionármi, ktorí vykonávajú alebo získajú kontrolu v spoločnosti, a menšinovými akcionármi tejto spoločnosti, najmä v prípade spoločnosti, ktorej akcie sú kótované na burze cenných papierov?

3. V prípade kladnej odpovede na obidve predchádzajúce otázky, má byť táto všeobecná zásada práva Spoločenstva, s ohľadom na časovú postupnosť odkazov uvedených v prvej otázke, považovaná za existujúcu a má sa uplatňovať vo vzťahoch medzi väčšinovými a menšinovými akcionármi v zmysle druhej otázky už pred nadobudnutím účinnosti uvedenej smernice 2004/25/ES a v prejednávanej veci už pred spornými skutočnosťami, ktoré nastali v prvej polovici roka 2001?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

30 Spoločnosť Bertelsmann spochybňuje prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, pričom poukazuje na to, že v tomto návrhu nie je dostatočne vymedzený právny a skutkový rámec položených otázok.

31 Hoci je pravda, že prejudiciálna otázka položená vnútroštátnym súdom je neprípustná, ak Súdny dvor nemá k dispozícii informácie o skutkovom a právnom stave, ktoré sú nevyhnutné, aby poskytol užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli predložené (pozri rozsudok zo 14. decembra 2006, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, Zb. s. I-11987, bod 28 a citovanú judikatúru), je potrebné poukázať na to, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu v prejednávanej veci umožňuje určiť rozsah položených otázok a dotknutým účastníkom skutočne poskytlo možnosť predložiť pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora, ako to vyplýva z obsahu pripomienok predložených v tomto konaní. Súdny dvor má teda k dispozícii dostatok informácií o skutkovom a právnom rámci sporu vo veci samej, ktoré sú nevyhnutné na výklad dotknutých predpisov Spoločenstva a na užitočnú odpoveď na položené otázky.

O prvej a druhej otázke

32 Týmito otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v práve Spoločenstva existuje všeobecná zásada rovnosti zaobchádzania s akcionármi, na základe ktorej sú menšinoví akcionári chránení tým, že väčšinový akcionár, ktorý vykonáva alebo získa kontrolu v spoločnosti, je povinný ponúknuť menšinovým akcionárom odkúpenie ich akcií za rovnakých podmienok, ako sú podmienky stanovené na nadobudnutie obchodného podielu v tejto spoločnosti, ktorým väčšinový akcionár získal alebo posilnil svoju kontrolu v spoločnosti.

33 Vnútroštátny súd sa v tejto súvislosti odvoláva na niekoľko ustanovení sekundárneho práva Spoločenstva, a to na články 20 a 42 smernice 77/91, tretiu všeobecnú zásadu a sedemnáste doplňujúce ustanovenie etického kódexu, bod 2 písm. a) zoznamu C prílohy smernice 79/279, ako aj na článok 3 ods. 1 písm. a) smernice 2004/25 v spojení s odôvodnením č. 8 tejto smernice.

34 Hneď na úvod je potrebné zdôrazniť, že skutočnosť, že sekundárne právne predpisy Spoločenstva obsahujú niektoré ustanovenia o ochrane menšinových akcionárov, sama osebe nepostačuje na vyvodenie záveru o existencii všeobecnej zásady práva Spoločenstva, najmä ak pôsobnosť týchto ustanovení je obmedzená na presne stanovené a určité práva. Skúmanie ustanovení, ktoré uvádza vnútroštátny súd, má totiž za cieľ výlučne overiť, či tieto ustanovenia obsahujú informácie, ktoré preukazujú existenciu skúmanej zásady. V tejto súvislosti treba spresniť, že tieto ustanovenia majú informatívnu hodnotu iba v prípade, ak majú záväznú povahu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. novembra 1999, Portugalsko/Rada, C-149/96, Zb. s. I-8395, bod 86, ako aj z 12. júla 2001, Jippes a i., C-189/01, Zb. s. I-5689, bod 74) a vyplýva z nich presne určený obsah skúmanej zásady (pozri v tomto zmysle rozsudok Jippes a i., už citovaný, bod 73).

35 Po prvé treba konštatovať, že rozsah pôsobnosti uvedených ustanovení smerníc 77/91 a 79/279 je obmedzený na presne určené situácie a že tieto ustanovenia sa nevzťahujú na situáciu, o akú ide vo veci samej.

36 Odkazy na ochranu menšinových akcionárov v článku 20 smernice 77/91, ktoré ani trochu neposkytujú dôkaz o existencii všeobecnej zásady práva Spoločenstva, sú totiž, ako vyplýva z ich znenia, jednoducho zamerané na spresnenie cieľov, na základe ktorých sa členské štáty môžu za určitých podmienok odchýliť od uplatňovania článku 19 tejto smernice.

37 Takisto povinnosť zaručiť rovnaké zaobchádzanie s akcionármi nachádzajúcimi sa v rovnakom postavení, zakotvená v článku 42 smernice 77/91, sa uplatní, ako vyplýva

z vloženej formulácie „na účely uplatňovania tejto smernice“, výlučne v rámci tejto smernice, t. j. ako sa uvádza v piatom odôvodnení tejto smernice, pri transakciách, ktorými sa zvyšuje alebo znižuje základné imanie. Uvedený článok sa teda bude uplatňovať na úplne iné situácie, ako sú situácie podliehajúce povinnosti, ktorá podľa Audioluxu je vo veci samej uložená väčšinovému akcionárovi na základe údajnej všeobecnej zásady práva Spoločenstva.

38 Konštatovanie, podľa ktorého bolo úmyslom normotvorcu Spoločenstva, aby sa pravidlo rovnosti zaobchádzania s akcionármi stanovené v uvedenom článku 42 neuplatňovalo mimo rámca smernice 77/91, je potvrdené cieľom tejto smernice.

39 Uvedená smernica má totiž výlučne za cieľ zabezpečiť akcionárom minimálnu úroveň ochrany vo všetkých členských štátoch (pozri rozsudky z 12. marca 1996, Pafitis a i., C-441/93, Zb. s. I-1347, bod 38; z 19. novembra 1996, Siemens, C-42/95, Zb. s. I-6017, bod 13, ako aj z 18. decembra 2008, Komisia/Španielsko, C-338/06, Zb. s. I-10139, bod 23).

40 Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že ani v rámci smernice 77/91 nemožno jej článok 42 považovať za výraz všeobecnej zásady práva Spoločenstva. Súdny dvor totiž odmietol extenzívny výklad tohto článku 42 s odôvodnením, že by sa tak odňal potrebný účinok článku 29 ods. 4 tejto smernice, ktorý sa týka podmienok, za ktorých možno obmedziť predkupné právo (pozri rozsudok Komisia/Španielsko, už citovaný, body 32 a 33).

41 Pokiaľ ide o bod 2 písm. a) zoznamu C obsiahnutého v prílohe smernice 79/279, podľa ktorého spoločnosť musí zaručiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými akcionármi, ktorí sú v rovnakom postavení, stačí uviesť, že toto ustanovenie bolo medzičasom zrušené a nahradené článkom 17 smernice 2001/34, ktorý sa, ako vyplýva z jeho názvu, uplatňuje iba na povinnosť poskytovať informácie majiteľom cenných papierov.

42 Tak ustanovenia smernice 77/91, ako aj ustanovenia smernice 79/279, ktoré uvádza vnútroštátny súd, sa uplatňujú iba na situácie presne určené a zreteľne odlišné od situácie dotknutej vo veci samej. Navyše, ako uvádza generálna advokátka v bode 84 svojich návrhov, tieto ustanovenia sa prevažne obmedzujú na regulovanie veľmi špecifických situácií práva obchodných spoločností tým, že ukladajú spoločnosti určité povinnosti zamerané na ochranu všetkých akcionárov. Chýba im preto všeobecná povaha, ktorou sa vyznačujú všeobecné právne zásady.

43 Po druhé, pokiaľ ide o tretiu všeobecnú zásadu a sedemnáste doplňujúce ustanovenie etického kódexu, ako aj smernicu 2004/25, treba poznamenať, že tak etický kódex, ako aj táto smernica nepoukazujú výslovne na existenciu všeobecnej zásady ochrany menšinových akcionárov v práve Spoločenstva.

44 Pokiaľ ide o etický kódex, je potrebné na jednej strane zdôrazniť, že jeho prvá všeobecná zásada rozlišuje v druhom odseku medzi platnými zákonnými alebo inými právnymi predpismi a zásadami riadneho úradného postupu. V tomto smere táto prvá zásada kladie na rovnakú úroveň zásady riadneho úradného postupu a zásady odporúčané etickým kódexom. Z toho vyplýva, že podľa tohto kódexu majú tieto zásady ako pramene práva rovnakú hodnotu ako zásady, ktoré sa uplatňujú na trhu. Toto konštatovanie týkajúce sa právnej povahy uvedených zásad je však nezlučiteľné s hypotézou, podľa ktorej sa tretia všeobecná zásada a sedemnáste doplňujúce ustanovenie uvedeného kódexu opierajú o všeobecnú zásadu práva Spoločenstva.

45 Na druhej strane tak tretia všeobecná zásada, ako aj sedemnáste doplňujúce ustanovenie etického kódexu nevyjadrujú povinnosť rovnakého zaobchádzania absolútne a záväzne. Predovšetkým podľa druhého odseku sedemnásteho doplňujúceho ustanovenia etického kódexu je iba „žiadúce“, aby všetkým akcionárom spoločnosti bola ponúknutá možnosť previesť cenné papiere, a to len v prípade, ak menšinoví akcionári nepodliehajú rovnocennej ochrane.

46 Takéto znenie pritom v zmysle judikatúry uvedenej v bode 34 tohto rozsudku bráni tomu, aby z týchto ustanovení bolo možné vyvodiť existenciu všeobecnej zásady práva Spoločenstva týkajúcej sa ochrany menšinových akcionárov. Konštatovanie v bode 6 odporúčania 77/534, podľa ktorého v dotknutých kruhoch panuje široká zhoda, pokiaľ ide o zásady etického kódexu, preto nie je relevantné.

47 Pokiaľ ide o smernicu 2004/25, táto smernica vo svojom článku 5 zavádza povinnosť akcionárov, ktorí získali kontrolu v spoločnosti, predložiť povinnú ponuku. V článku 16 táto smernica upravuje povinné odkúpenie akcií.

48 Na jednej strane v odôvodneniach č. 2, 9 až 11 a 24 smernice 2004/25 týkajúcich sa povinnej ponuky a povinného odkúpenia sa pritom ani výslovne, ani implicitne neuvádza, že by pravidlá zavedené touto smernicou vychádzali zo všeobecnej zásady práva Spoločenstva. Okrem toho tieto odôvodnenia nijako neodkazujú na etický kódex alebo na smernice 77/91 a 79/279, a teda nedovoľujú, aby bola smernica 2004/25 považovaná za realizovanie projektu, ktorý bol začatý etickým kódexom alebo uvedenými smernicami.

49 Na druhej strane podľa článku 1 smernice 2004/25 sa uplatňovanie povinnej ponuky, ako aj povinného odkúpenia obmedzuje na spoločnosti kótované na burze. Navyše povinná ponuka sa podľa článku 5 ods. 1 tejto smernice uplatňuje iba v prípade, ak fyzická alebo právnická osoba nadobudla obchodný podiel, ktorý jej umožňuje kontrolu v tejto spoločnosti, a podľa článkov 15 a 16 uvedenej smernice sa povinné odkúpenie uplatní iba v situáciách, keď akcionár získal v rámci verejnej ponuky viac ako 90 %-ný podiel na základnom imaní, spojený s hlasovacími právami.

50 Tieto ustanovenia smernice 2004/25 sa teda vzťahujú na špecifické situácie, čiže nie je možné z nich vyvodiť všeobecnú zásadu s určitým obsahom. Rovnako im chýba, ako už bolo konštatované o ustanoveniach smerníc 77/91 a 79/279 v bode 42 tohto rozsudku, všeobecná povaha, ktorou sa vyznačujú všeobecné právne zásady.

51 Pokiaľ ide konkrétne o ustanovenia smernice 2004/25, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd, treba zdôrazniť, že hoci odôvodnenie č. 8 tejto smernice odkazuje na všeobecné zásady práva Spoločenstva, nič to nemení na tom, že toto odôvodnenie je zamerané iba na procesné záruky a netýka sa zásady rovnosti zaobchádzania s akcionármi. Rovnako nemožno z použitia pojmu „všeobecné zásady“ v článku 3 tejto smernice vyvodiť, že normotvorca Spoločenstva tým mal v úmysle považovať zásady zakotvené v tomto článku za všeobecné zásady práva Spoločenstva. Z formulácie „na účely uplatňovania tejto smernice“ vyplýva, že ide iba o zásady relevantné pre uplatňovanie uvedenej smernice členskými štátmi.

52 Vzhľadom na vyššie uvedené treba konštatovať, že ustanovenia sekundárneho práva Spoločenstva, na ktoré sa vnútroštátny súd odvoláva, neobsahujú informácie, ktoré by nasvedčovali, že existuje všeobecná zásada rovnosti zaobchádzania s menšinovými akcionármi.

53 Ešte je potrebné preskúmať, či zaobchádzanie, ktorého sa Audiolux domáha, môže byť chápané ako špecifické vyjadrenie všeobecnej zásady rovnosti zaobchádzania v oblasti práva obchodných spoločností.

54 Podľa ustálenej judikatúry všeobecná zásada rovnosti zaobchádzania vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych situáciách rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený (pozri rozsudok zo 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique a Lorraine a i., C-127/07, Zb. s. I-9895, bod 23 a citovanú judikatúru).

55 V prejednávanej veci je potrebné poznamenať, že zaobchádzanie, ktorého sa Audiolux domáha, spočíva v povinnosti uloženej výlučne akcionárovi, ktorý získal alebo posilnil svoju kontrolu v spoločnosti. Táto povinnosť ho zaväzuje uzatvoriť zmluvu so všetkými menšinovými akcionármi za rovnakých podmienok, ako sú podmienky stanovené na

nadobudnutie podielu, ktorým väčšinový akcionár získal alebo posilnil kontrolu v spoločnosti, a tejto povinnosti zodpovedá právo všetkých akcionárov na odkúpenie ich akcií väčšinovým akcionárom.

56 Je nevyhnutné určiť, či skutočnosti uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku možno považovať za vyjadrenie všeobecnej zásady rovnosti zaobchádzania.

57 Pokiaľ ide o zavedenie povinnosti väčšinového akcionára a stanovenie podmienok s tým súvisiacich, treba konštatovať, že všeobecná zásada rovnosti zaobchádzania nemôže sama osebe založiť osobitnú povinnosť väčšinového akcionára voči ostatným akcionárom ani nemôže určiť, ktorá špecifická situácia sa s takouto povinnosťou spája.

58 Zavedenie povinnosti väčšinového akcionára, ako aj stanovenie podmienok vzniku tejto povinnosti by totiž vyžadovalo rozhodnutie o otázke, či v osobitnej situácii, v ktorej akcionár získa alebo posilní kontrolu v spoločnosti, musia mať menšinoví akcionári osobitnú ochranu, ktorá má byť dosiahnutá uložením povinnosti väčšinovému akcionárovi. Takéto rozhodnutie by predpokladalo vyváženie tak záujmov menšinových akcionárov a väčšinového akcionára, ako aj závažných dôsledkov v oblasti akvizície podnikov a v súlade so zásadou právnej istoty by vyžadovalo špecifické vyjadrenie, aby dotknuté osoby mohli jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať (k požiadavkám zásady právnej istoty pozri rozsudok z 10. marca 2009, Heinrich, C-345/06, Zb. s. I-1659, bod 44).

59 Aj za predpokladu, že menšinoví akcionári vyžadujú osobitnú ochranu, stále platí, že do úvahy prichádza viacero rôznych prostriedkov, ktoré si možno zvoliť na zabezpečenie tejto ochrany.

60 Etický kódex vo svojom sedemnástom doplňujúcom ustanovení totiž odkazuje na „ochranu, ktorú možno považovať za rovnocennú“, z ktorej môžu mať prospech menšinoví akcionári, a odporúčanie 77/354 v bode 11 písm. c) uvádza ako príklad takejto rovnocennej ochrany obmedzenie práv väčšinového akcionára.

61 Z toho vyplýva, že ani všeobecná zásada rovnosti nemôže byť rozhodujúca pre voľbu medzi rôznymi možnými prostriedkami ochrany menšinových akcionárov, ktoré odporúčajú tieto akty sekundárneho práva Spoločenstva.

62 Zásada navrhovaná Audioluxom predpokladá voľbu právnych predpisov založenú na vyváženosti predmetných záujmov a na predchádzajúcom stanovení presných a podrobných pravidiel (pozri analogicky rozsudky z 15. júla 1970, ACF Chemiefarma/Komisia, 41/69, Zb. s. 661, body 18 až 20; z 5. marca 1980, Ferwerda, 265/78, Zb. s. 617, bod 9, ako aj uznesenie z 5. marca 1999, Guérin automobiles/Komisia, C-153/98 P, Zb. s. I-1441, body 14 a 15) a nemôže byť odvodená zo všeobecnej zásady rovnosti zaobchádzania.

63 Všeobecné zásady práva Spoločenstva sa totiž v hierarchii noriem nachádzajú na úrovni ústavných zákonov, kým zásada, na ktorú odkazuje Audiolux, je natoľko podrobná, že vyžaduje legislatívne spracovanie, ktoré sa realizuje na úrovni Spoločenstva prostredníctvom sekundárneho právneho aktu Spoločenstva. Z tohto dôvodu zásada navrhovaná Audioluxom nemôže byť považovaná za samostatnú všeobecnú zásadu práva Spoločenstva.

64 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú a druhú otázku odpovedať tak, že právo Spoločenstva neobsahuje všeobecnú právnu zásadu, na základe ktorej sú menšinoví akcionári chránení tým, že väčšinový akcionár, ktorý vykonáva alebo získa kontrolu v spoločnosti, je povinný ponúknuť menšinovým akcionárom odkúpenie ich akcií za rovnakých podmienok, ako sú podmienky stanovené na nadobudnutie obchodného podielu, ktorým väčšinový akcionár získal alebo posilnil svoju kontrolu v spoločnosti.

65 Vzhľadom na túto odpoveď nie je opodstatnené odpovedať na tretiu otázku.

O trovách

66 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Právo Spoločenstva neobsahuje všeobecnú právnu zásadu, na základe ktorej sú menšinoví akcionári chránení tým, že väčšinový akcionár, ktorý vykonáva alebo získa kontrolu v spoločnosti, je povinný ponúknuť menšinovým akcionárom odkúpenie ich akcií za rovnakých podmienok, ako sú podmienky stanovené na nadobudnutie obchodného podielu, ktorým väčšinový akcionár získal alebo posilnil svoju kontrolu v spoločnosti.

Podpisy